

HELSINGIN YLIOPISTON KOULUTUS- JA KEHITTÄMISKESKUS PALMENIA

Moisio Tuija: Lääkeinteraktioiden havaitseminen ja käsittely apteekeissa

Apteekki farmasian erikoistumisopinnot proviisoreille, PD

Projektityö, 32 s., 1 liite

Projektityön ohjaaja: Akatemianlehtori, FaT Ulla-Mari Parkkisenniemi-Kinnunen

Toukokuu 2011

TIIVISTELMÄ

Apteekkien farmaseuttinen henkilöstö työskentelee päivittäin lääkeinteraktioihin liittyvien ongelmien parissa. Interaktiotietokantojen käyttäminen apuvälineenä on yleistä apteekeissa. Tietokannat kehittyvät jatkuvasti, mutta myös muita tietolähteitä on farmaseuttisen henkilökunnan osattava käyttää. Toisaalta tietokantojen interaktioilmoitusten tulkinta vaatii vähintäänkin perustietoa interaktioista.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä apuvälineitä apteekit käyttävät lääkkeiden yhteisvaikutusten havaitsemiseksi ja kuinka havaittuja yhteisvaikutuksia käsitellään. Tutkimuksessa haluttiin selvittää myös onko apteekeissa toimintaohjeita interaktioiden käsittelystä ja onko farmaseuttinen henkilökunta saanut koulutusta aiheesta sekä onko apteekeilla ja lääkäreillä sovittuja yhteistyömalleja interaktioiden käsittelystä. Lisäksi haluttiin tietää millaiseksi interaktioiden käsittely koetaan apteekeissa. Kysely lähetettiin sähköpostitse 300 apteekissa työskentelevälle proviisorille.

Tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että tekniset valmiudet lääkeinteraktioiden havaitsemiseen ja käsittelyyn apteekeissa ovat hyvät. Kaikki vastaajat ilmoittivat, että apteekissa on käytössä tietokoneella oleva lääkeinteraktio-ohjelma. Interaktioiden käsittely koettiin haastavaksi suurimmassa osassa vastauksista. Haastavuutta työhön tuo se, että interaktiot on aina käsiteltävä tapauskohtaisesti, joten yleispäteviä ohjeita interaktioiden käsittelystä on vaikea antaa. Interaktioiden ratkaisutavat vaihtelevat siten riippuen asiaa käsittelevästä henkilöstä. 37 % vastaajista piti farmaseuttisen henkilökunnan tietoja interaktioista riittämättöminä. Lääkäreiden vaikea tavoitettavuus ja lääkäreiden suhtautuminen yhteydenottoihin koettiin myös ongelmana. Toimintaohjetta lääkeinteraktioiden käsittelystä ei ole 78 %:ssa apteekeista. Paikkakunnan terveysaseman tai lääkärikeskuksen kanssa ei ole sovittu menettelytavoista 77 %:ssa vastauksista. Toimipaikkakoulutusta interaktio-ohjelman käytöstä ja interaktioista oli annettu noin 40 %:ssa vastauksista.

Helpotusta lääkeinteraktioiden käsittelyyn apteekeissa voisivat tuoda toimintaohjeen laatiminen interaktio-ohjelman käytöstä ja interaktioiden käsittelystä. Lääkäriltä tarkistetuista interaktioista olisi hyvä tehdä merkintä apteekin tietokantaan. Yhteisesti sovitut toimintatavat paikkakunnan lääkäreiden kanssa helpottaisivat työtä. Toisaalta myös lääkärin merkintä reseptissä siitä, että interaktio on huomioitu, vähentäisi turhia yhteydenottoja lääkäriin. Lisäkoulutus farmaseuttiselle henkilökunnalle interaktioluokituksesta, interaktiomekanismeista ja merkittävimmistä interaktioista olisi tarpeen.

Avainsanat: lääkeinteraktio, interaktiotietokanta, apteekit, toimintaohje